

Het Motief

Neem 26 november samen met Stichting Exodus afscheid van directeur Roel de Bruijn

Het motief

| <Fr. motif, van Lat. movere (in beweging brengen)| Beweeggrond, beweegreden.

Motivatie

| <Fr. motivation| Het bepaald-zijn door motieven.

Motiveren

| <Fr. motiver| Motivatie geven.

Ex-gedetineerde

| <Lat. detinere| Voormalig opgesloten medeburger. In de regel op zoek naar (extra) motivatie.

Exodus

| <Lat. <Gr.exodos| Gemotiveerde sleutelbeweging richting samenleving.

Roel

| <Roelof of Roeland| Uitermate gemotiveerde inspirator en directeur, wiens diepste motieven op 26 november aanstaande zullen worden onthuld.

Afscheid

| < af+scheiden| Feestelijke en – door deze uitnodiging – gemotiveerde samenkomst met als thema:

Het motief

| <Fr. motif, van Lat. movere (in beweging brengen)| Beweeggrond, beweegreden.

Programma 26 november 2002

Vanaf 14.30 uur bent u van harte welkom in Concordia Theater en Zalen, Hoge Zand 42 te 's-Gravenhage.

Voorzitter Jan Eerbeek zal om 15.00 uur de middag openen waarna onder andere Han van der Leek (Plv. Directeur Stichting Reclassering Nederland), Gerda Verburg (Tweede-Kamerlid CDA-fractie), Han Polman (Burgemeester van Noordwijkerhout) en Arjan Noordhoek (Justitiepastor Pieter Baan Centrum) zullen spreken.

Om 17.30 uur wordt de bijeenkomst afgesloten met een hapje en een drankje waarbij u in de gelegenheid wordt gesteld persoonlijk afscheid te nemen van Roel de Bruijn.

Heeft u al laten weten dat u komt? Hartelijk dank. Zo niet, geef het dan nog even door aan Exodus Nederland (tel. 020-6169888, fax 020-6180092 of via nederland@stichtingexodus.nl). Wij kunnen dan de dag optimaal organiseren.

26-november 2002

eerbeek/swankhuisen

Van: Titia Wagenaar <t.wagenaar@stichtingexodus.nl>
Aan: 'Jan Eerbeek / Irene Swankhuisen' <eerbeekswankhuisen@planet.nl>
CC: 'okke wisse' <wispol@planet.nl>; A. Speijer <a.speijer@stichtingexodus.nl>
Verzonden: vrijdag 15 november 2002 13:25
Onderwerp: Programma afscheid Roel de Bruijn

Beste Jan,

Onderstaand het programma voor het afscheid van Roel:

14.30 uur ontvangst met koffie en thee, Roel en Jan Eerbeek staan bij de ingang

15.00 uur opening door Jan Eerbeek

15.05 uur Opsporing Verzocht deel I (Okke en Titia)

15.15 uur toespraak Han van der Leek

15.25 uur toespraak Gerda Verburg

15.35 uur Opsporing Verzocht deel II

15.45 uur toespraak Han Polman

15.55 uur toespraak Arjan Noordhoek

16.05 uur Opsporing Verzocht deel II inclusief persoonlijk boek aanbieden

16.10 uur aanbieden naambordje door Karin van Dam (namens de managers)

16.15 uur toespraak Jan Eerbeek inclusief aanbieden Exodus-cadeau en symbool (en bedanken sprekers)

16.30 uur toespraak Roel

Bedanken Roel's cadeau.

16.45 uur lied Jan Eerbeek inclusief een voor een aanbieden rozen

17.00 uur borrel

Okke reigt de verschillende onderdelen (als politieman) aan elkaar terwijl ik tussen de stukjes in op het podium blijf zitten. Anita regelt dan alles organisatorisch op de achtergrond. Ubbo neemt digitale foto's en er is dus een officiële fotograaf. Op de eerste rij zitten Roel, Lucienne en kinderen, jij & Irene, Anita, Karin en de 4 sprekers.

Jij hebt in het begin 5 minuten en bijna aan het eind 15 minuten (maximaal) om te spreken.

Misschien kun je alvast bedenken wie je die rozen aan Roel wilt laten aanbieden en hen daarover inlichten.

Van harte heet ik u allemaal welkom op deze bijeenkomst.

Een bijzonder welkom aan jou, Roel, nu je afscheid neemt als directeur van de Stichting Exodus Nederland. En welkom aan Lucienne en aan Roos en aan Julia en aan jullie familie.

We stellen het bijzonder op prijs dat u allemaal gekomen bent. Een breed gezelschap van relaties en contacten van Roel uit het veld en bestuursleden en medewerkers uit de Exodusorganisatie.

We hebben aan deze bijeenkomst als thema meegegeven: Het Motief. Er is een afwisselend programma, waarin enkele sprekers op dit thema zullen ingaan. Het gaat over motivatie en motiveren. Zowel voor onze doelgroep, als ook voor iedere organisatie die met de doelgroep werkt.

Om half zes sluiten we het officiële gedeelte af en dan is er daarna gelegenheid om persoonlijk van Roel afscheid te nemen.

Ik wens u een goede bijeenkomst toe.

Toespraak van drs. J.D.W. Eerbeek, voorzitter Stichting Exodus Nederland bij het afscheid van Roel de Bruijn als directeur van de Stichting Exodus Nederland op 26 november 2002

Dames en heren,

Beste Roel,

13 Jaar geleden begon je je werk bij Exodus als bewonersbegeleider in Den Haag. Wij bestonden toen als organisatie 8 jaar en het huis voor begeleid wonen bestond 3 jaar.

Jij behoort dus tot de pioniers van de werkorganisatie.

Je bent doorgroeid naar coördinator in Den Haag en 5 jaar geleden naar directeur van de Stichting Exodus Nederland. Je hebt dus veel van de ontwikkeling van Exodus meegemaakt en daar ook heel duidelijk de hand in gehad.

We zijn gegroeid van een kleinschalige pionierende organisatie naar een brede professionele organisatie met een groot draagvlak in de samenleving, sterk verwant met de kerken, een brede kring van vrijwilligers in de besturen en ook als medewerkers, een erkend succesvol begeleidingsprogramma en tenslotte de integratie van het werk van de Interkerkelijke Stichting Nazorg als onderdeel van de SEN in de sector Vrijwilligers en Kerkzaken.

Begonnen we in 1986 met een begeleidingscapaciteit van 10 bewoners, nu zijn er 8 huizen met een wooncapaciteit van 110 kamers en met een doorstroom van 300 bewoners en 200 ex-gedetineerden begeleid door vrijwilligers. En dan zijn er nog 3 projecten in voorbereiding: in Venlo (voor vrouwen), in Limburg en in Almelo. Per jaar worden nu 500 ex-gedetineerden intensief door Exodus begeleid, de samenleving in! Bijna twee grote gevangenissen vol.

Exodus is een herkenbare organisatie met een eigen identiteit en met een duidelijk begeleidingsaanbod. Exodus, je sleutel naar de samenleving.

We zijn de laatste maanden heel nadrukkelijk in het nieuws geweest in verband met de intrekking van de subsidie aan Exodus. Belangrijk daarbij is dat de betekenis van het werk van Exodus niet in het geding is. Integendeel: de Minister van Justitie heeft zijn grote waardering voor Exodus uitgesproken. Ons werk heeft in de Tweede Kamer altijd bijzondere aandacht en steun gekregen. En we zijn dan ook bijzonder gesterkt door een breed in de Tweede Kamer gesteund amendement van CDA, PvdA, D'66, Christen Unie, Groen Links en de SGP, om de subsidie aan Exodus voort te zetten. En wie weet voegen zich daar de VVD, de LPF en Leefbaar Nederland nog bij. Binnenkort zal de stemming plaatsvinden.

Wij zien de voortgang van ons werk met vertrouwen tegemoet.

Rod

Het thema voor de bijeenkomst bij jouw afscheid is: Het motief.

Ik wil dit vanmiddag kort toespitsen op de motivatie van Exodus als organisatie en op de motivatie van gedetineerden en ex-gedetineerden.

De motivatie van Exodus

De motivatie achter Exodus als organisatie is om vanuit onze eigen identiteit motiverend te werken op gedetineerden en ex-gedetineerden.

Het motief om in 1981 te beginnen was het ontbreken van persoonlijk en maatschappelijk perspectief voor veel gedetineerden. Dat is in feite nu nog steeds het geval.

Exodus ontstond in de kring van het justitiepastoraat, waar de ervaring was dat veel gedetineerden leven in een vicieuze cirkel en jaar-in-jaar-uit gevangenis-in-gevangenis uit gaan. In de gevangenis zien we in het justitiepastoraat hoe mensen kunnen groeien in hun motivatie om iets van hun leven te gaan maken.

En tegelijk zien we daar ook hoe moeilijk dat is. Hoeveel blokkades er kunnen liggen in iemands persoonlijke levensgeschiedenis en in de maatschappij.

Exodus was dus een aanbod van een concreet perspectief. Een samenhangend begeleidingsaanbod op alle levensgebieden. Een begeleidingsprogramma, maar niet alleen een begeleidingsprogramma.

Een begeleidingsprogramma verworteld in de samenleving en gericht op daadwerkelijk resultaat. Exodus niet op zichzelf staand, maar als een inspanning van een breed verband in de samenleving.

Het hart en de bezieling van ons werk is dat wij willen geloven in mensen. In hun recht op toekomst. Hoe hun leven ook gelopen is, ze blijven erbij horen. Geen mens is afgeschreven.

En dan de motivatie van gedetineerden en ex-gedetineerden.

Persoonlijke motivatie is de motor van het Exodusprogramma. In de pas verschenen Exodusinfo zegt Kamal, een oud-bewoner: "Het ligt aan jezelf of je echt wilt veranderen."

Die motivatie is vaak een uitermate moeilijk punt. In ons ^{onze gevangenis} gevangeniswezen is een zeer groot percentage gedetineerden niet gemotiveerd.

Het risico voor de samenleving is vervolgens dat alleen wordt ingezet op degenen die wel gemotiveerd zijn. En dat betekent weer dat er een onderlaag groeit van mensen die in feite afgeschreven zijn.

Met het oog op maatschappelijke reïntegratie van gedetineerden – en daarmee ook het doorbreken van de criminaliteitsspiraal – ligt één van de grootste opgaven in motivatie ontwikkelen en motivatie vasthouden.

Het gaat daarbij om diepgaande processen in het binnenste van mensen. Maatschappelijke reïntegratie ontspringt van binnenuit. En daarom is de geestelijke verzorging ook van zo grote betekenis.

Veel gedetineerden zijn op of onder de bodem van het bestaan terecht gekomen. Uit de bundel 'Cel met uitzicht':

De kleine raampjes
verdeeld door staal
drukken mijn wanhoop, mijn verlies uit,
zo totaal
Mijn uitzicht zonder uitzicht.

Bij het opbouwen van een nieuw bestaan gaat het om een fundamentele levenskeus.

In een radio-interview zei jij, Roel, enkele weken geleden in dit verband en ik citeer: "Het gaat om de keus: waar wil ik bijhoren, bij de goede of bij de slechte kant?" Einde citaat.

Motivatie is dus een existentieel gebeuren. Je komt er in het gebied van de levens- en zingevingsvragen. Daarom is de pijler van zingeving onontbeerlijk. Bij velen zal het erom gaan dat het leven over een totaal andere boeg gegooid moet worden. Nieuwe normen en waarden moeten worden aangeleerd. Andere relaties moeten worden aangegaan. Je komt op een andere manier in het leven te staan.

Wat verder heel grondig moet gebeuren is mensen de kans te geven te groeien in zelfvertrouwen.

Zelfvertrouwen ontspringt aan ontvangen vertrouwen. Dat is al zo vanaf onze geboorte. En wij staan in een traditie die er weet van heeft dat dat vertrouwen in ons mensen met de schepping van de mens gegeven is.

Een prachtig beeld vind ik in dit verband een uitspraak over God in het lied van Mozes (Deut. 32 : 11). Door Huib Oosterhuis als volgt gedicht:

Die mij droeg op adelaarsvleugels
Die mij hebt geworpen in de ruimte
En als ik krijsend viel

Mij ondervangen met uw wieken
En weer opgegooid
Totdat ik vliegen kon
Op eigen kracht.

Motivatieversterking met het oog op gedetineerden en ex-gedetineerden is niet
los verkrijgbaar. Motivatie ontspringt aan een band die anderen met jou op jouw
levensweg willen aangaan. Het kan ermee beginnen dat anderen iets in jou zien:

Delf mijn gezicht op,
maak mij mooi.
Wie mij ontmaskert
zal mij vinden.
Ik heb gezichten,
meer dan twee,
ogen die tasten in den blinde,
harten aan angst
voor angst ten prooi.
Delf mijn gezicht op,
maak mij mooi.

Delf mijn gezicht op,
maak mij mooi.
Wie wordt ontmaskerd
wordt gevonden
en zal zichzelf
opnieuw verstaan
en leven
bloot en onomwonden,

aan niets en niemand
meer ten prooi.
Delf mijn gezicht op,
maak mij mooi.

Motivatie ontspringt aan een de band die anderen met jou willen aangaan.
In ons begeleidingsprogramma is dan ook een belangrijk element de coöperatie van begeleiders en bewoners.

Ik denk dat bij veel gedetineerden en ex-gedetineerden één van de motieven om iets van hun leven te maken, het geloof is dat anderen in hem hebben en de manier waarop anderen met hem omgaan in het toewerken naar die nieuwe levensweg. Daar ligt dus een belangrijke taak voor onze professionele en vrijwillige medewerkers.

Investeren in bewoners betekent ook investeren in medewerkers.

Roel, ik vind dat jij, toen je zelf nog begeleider was, toen je coördinator was en ook toen je directeur was, altijd voorop hebt gesteld dat we vanuit de begeleiding het uiterste met mensen moeten proberen. Altijd weer moeten zoeken naar nieuwe aanknopingspunten. Mensen ook het voordeel van de twijfel durven geven. Maar bovenal: geloven in mensen. Heel kernachtig verwoordde jij dat zelf eens als het koe-haas-principe: je weet nooit hoe een koe een haas vangt.

Roel, we nemen vandaag afscheid van jou als directeur van de Stichting Exodus Nederland en daarmee van de laatste pionier uit de aanvangsfase in de werkorganisatie. Over hoe we jouw motief zien heb je net een boekje gekregen. Je hebt heel veel voor Exodus betekend.

Voor de inhoud van ons programma, voor de ontwikkeling van Exodus en de plaats in een breed netwerk en voor de organisatie door het nieuwe besturingsmodel dat je ons hebt aangereikt.

In ferre heb je op alle vitale delen van het Exodusverhaal in de tijd dat jij bij ons hebt gewerkt belangrijke impulsen gegeven.

Je hebt het werk gedaan met hart en ziel en je bent ervoor gegaan met huid en haar.

Je gaat nu voluit voor een nieuwe uitdaging als Algemeen Directeur bij het Forensisch Centrum Teijlingereind in Oegstgeest. We gunnen jou die nieuwe uitdaging van harte en we wensen je veel succes toe in je nieuwe baan.

Bedankt voor wie je in ons midden bent en voor wat je van jezelf aan ons hebt gegeven. Aan vriendschap, collegialiteit, aan geloof en aan inspiratie.

Voordat ik jou een cadeau wil overhandigen, wil ik ook nog symbolisch je afscheid van Exodus markeren. Ik haak aan bij een overgangsrитуeel van jezelf. Aan een bewoner die het begeleidingsprogramma had afgemaakt gaf je iets mee en je hield wat achter.

Wat we achterhouden en wat we meegeven is hetzelfde: Exodus, je sleutel naar de samenleving. Jij mag jouw sleutel nu overdragen aan Ype Viersen, de interim-directeur, als symbool van de continuïteit. En wij geven jou ook een sleutel mee, als een herinnering en ook wel een beetje als een opdracht om dat wat in Exodus jouw bezieling was met het oog op mensen in de marge, voort te zetten in je nieuwe functie.

..... (op de wijze van '24 rozen' van Toon Hermans)

Acht Exodushuizen door heel Nederland
Evenzoveel managers in LOM-verband
Vier pedante leden van 't Dee Bee-ee
Negen inter-views op de tee vee-ee
En tachtig criminelen vol van diep berou-ouw
En dertien rode rozen, dertien rode rozen, dertien rode rozen voor jou!

Eén warm kloppend hart voor elke bajesklant
Dertien ruwe bolsters in een heel sjiek pand
Twee bewoners naar de laatste fase
Eén avondje stappen – pijpie blazen
Vier ongeruste buurtbewoners in de kou-ou
En dertien rode rozen, dertien rode rozen, dertien rode rozen voor jou!

Twee hoge heren en een ex-premier
Dertig ondernemers riepen: wij doen mee!
Want wij, wij zijn de maatschappij-ij
De samenleving, ja die maken wij-ij
Maar waar blijven die duizenden euro's nou-ou?
Dertien rode rozen, dertien rode rozen, dertien rode rozen voor jou!

Zestien keer herschrijven van een stuk voor het AB
Achtien keer tot tien tellen, besturen valt niet mee
Acht keer weggekropen voor de vor-rum
Je lijkt verdikkeme soms wel een wor-rum
Honderd keer geslikt omwille van de sfee-eer
Dertien rode rozen, dertien rode rozen, dertien rode rozen en nog meer!

Twintig irritaties thuis in Zoetermeer
Drie keer in de week te laat en nog een keer
Eén bord koude rijst te Noraschou-ouw
Twee meiden, één Lucien maar zonder jou-ou
Dertien keer beloofd: 't wordt beter volgend jaa-aar!
Dertien rode rozen, dertien rode rozen, dertien rode rozen voor haar!

Dertien jaar gebikkeld en nooit afgehaakt
Exodus modern en efficiënt gemaakt
Steeds geïnspireerd door één motie-ief:
'Geef een tweede kans aan elke die-ief'
Dank je voor je werkkraft, kundigheid en trou-ouw
Dertien rode rozen, dertien rode rozen, dertien rode rozen voor jou!